

STATENS UTDANNINGSKONTOR I ROGALAND

TILBAKEMELDING FRÅ KOMMUNEBESØK I STRAND KOMMUNE 24.09.02

Statens utdanningskontor i Rogaland var på kontakt- og tilsynsbesøk i Strand kommune 24. september 2002. Det var lagt til rette for samtalar/intervju om dette emnet med leiar for PP-tenesta og representantar frå rektorane i kommunen, lærarrepresentantar, foreldrerepresentantar og elevrepresentantar. Vidare var det møte med politisk og administrativ leiing i kommunen. Frå utdanningskontoret deltok utdanningsdirektør Svein Helgesen, rådgivar Audun Gjerde og rådgivar Knut Underbakke.

SKOLEBASERT VURDERING OG KVALITETSUTVIKLING

For utdanningskontoret var det denne gongen eit hovudsiktemål med besøket å få eit breiast mogleg inntrykk av arbeidet med skolebasert vurdering i Strand kommune, med utgangspunkt i §2-1 i Forskrift til Opplæringslova. I tillegg til gjennomgang av tilsend materiale frå kommunen og samtale med kommuneleiinga valde vi derfor også å bruka noko tid på intervjuliknande samtalar med representantar frå fire ulike grupper (rekruttert frå Tau skole og Tau ungdomsskole): skoleleiarar (herunder leiar for PP-tenesta i kommunen) , lærarar, elevar og foreldre. Gjennom samtalane ønskte vi å få innsikt i kva dei ulike gruppene veit og meiner om korleis arbeidet med skolebasert vurdering og kvalitetsutvikling blir ivaretatt og følgt opp, både på kommune- og skolenivå.

1. Deltakarar:

Skoleleiarar: rektorane Knut Falk ved Tau skole, Magne Austestad ved Tau ungdomsskole, leiar av PP-tenesta Terje Aukland.

Lærarar: lærar og teamleiar Ingunn Kvame Eie, lærar og teamleiar Eva Kristin Bergeland og tillitsvald Annbjørg Leine Larsen (alle frå Tau skole), lærar og tillitsvald Else Ottesen (Tau ungdomsskole).

Foreldre: Paul Ursin og Siv Mette Mosnes (FAU Tau skole), Geir Heggheim og Meibel Marvik (FAU Tau ungdomsskole).

Elevar: Marte Norheim, 6. klasse og Martin Voster Hebne, 7. klasse (Tau skole), Malin Heggheim og Morten Mæhle, begge 10. klasse (Tau ungdomsskole).

2. Hovudinntrykk på grunnlag av samtalanene

- Strand kommune har fått skriftleggjorde rutinar for skolebasert vurdering på kommunenivået. Det framgår av samtalar med kommuneleiinga at ein har hatt konkrete planar om å utarbeide felles rutinar, men at arbeidet er blitt nedprioritert på grunn av ein krevjande ressursituasjon og arbeid med kommunal omorganisering.
- Kommuneleiinga har som uttala mål å skape forståing og legitimitet for kva ein skal leggje i kvalitetsomgrepet og få til tenking rundt omgrepet før ein går vidare med å utvikle eit kommunalt system for å vurdere/måle kvalitet i skolen. KOSTRA-data blir forsøkt brukt i arbeidet med kvalitetsutvikling. Kommunen har, som deltakar i eit "Effektivitetsnettverk" i regi av Kommunenes Sentralforbund, gjennomført ei brukarundersøking i skolane. Det kom fram til dels sterkt kritiske merknader til innhald og gjennomføring av denne undersøkinga.
- Skoleleiarane gir uttrykk for klare intensjonar om å vurdere eiga verksemd på ein systematisk og god måte og bruka desse vurderingane som utgangspunkt for kvalitetsutviklingsarbeidet. Skolane synest likevel i liten grad å ha gjennomgåande og skriftleggjorde rutinar og system for dette arbeidet. Tau ungdomsskole viser til at basis for den skolebaserte vurderinga ligg i det interne plansystemet for skolen, - dvs. års-, drifts- og aktivitetsplanar.
- Skolane utarbeider årsplan og driftsplanar for å synleggjere arbeidet sitt. Bortsett frå nyleg gjennomført undersøking i regi av KS har ein ikkje systematisk innhenta synspunkt frå foreldre og lærarar. Skolane satsar på årlege personalseminar. Kvalitetsutvikling er relativt ofte på dagsorden i personalmøte, møte på avdelingsnivå og i medarbeidarsamtalar mellom rektor og lærarane. Det synest ikkje å vere etablert faste rutinar for medarbeidarsamtalar på kommunenivå mellom skoleleiing og oppvekstleiar, men kontakten og dialogen verkar likevel god.
- Samtalanene med lærarane stadfestar inntrykket av at rutinane for skolebasert vurdering i liten grad er skriftleggjorde og sett i system. Det finst t.d. ikkje tydelege rutinar for å sikre elevdeltaking i planlegging og vurdering av opplæringa, og heller ikkje for samarbeid med føresette på klassenivået. Dette treng ikkje å bety at slike forhold ikkje blir vektlagt, men at det skjer litt tilfeldig og med variasjonar frå skole til skole.
- Foreldre og elevar verkar usikre og lite kjende med mål og rutinar for den skolebaserte vurderinga og etterlyser meir informasjon og skoloring med tanke på rolla si som samarbeidspartnarar med skolen. Det kjem fram ei viss usikkerhet m.o.t. kor sterkt foreldre bør trekkjast inn i arbeidet med innhaldet i skolen, i alle høve utover klassenivå (eigne elevar). Både elevar og foreldre uttrykkjer noko tvil om det er samsvar mellom rutinar og praksis, m.a. når det gjeld deltaking frå elevar og foreldre
- Elevsamtalar blir brukt, men det verkar som det i stor grad er opp til den einskilde læraren korleis slike samtalar vert gjennomført. Opplegget med å dra elevane med i arbeidet med planlegging og vurdering av opplæringa synest å vera noko tilfeldig. Elevrådet synest å bli mest trekt inn i samband med praktiske spørsmål.

- PPT synest å vere opptatt av å sikre legitimitet på skolenivå og legg stor vekt på dialogen med skolen og den enkelte eleven som er i kontakt med tenesta. Samarbeidet mellom PPT og skolane ser ut til å fungere godt. PPT har eit førebyggjande fokus, for å kome i forkant av problema. PP-tenesta synest å ha kompetanse som bør kunne nyttast betre enn i dag i arbeidet med skolebasert vurdering og kvalitetsutvikling.

På bakgrunn av samtalan samla sett sit utdanningsdirektøren med inntrykk av at det i dei aktuelle skolane og på kommunenivå i Strand kommune finst eit positivt engasjement i forhold til skolebasert vurdering og kvalitetsutvikling, men at ein førebels er kome relativt kort når det gjeld å utvikle skriftleggjorde rutinar og system som gir arbeidet heilskap og kontinuitet. Kommunen synest å ha ambisjonar for kvalitetsarbeidet i skolane, men stor lokal fridom og lite ressursar avsett til oppfølging frå kommunenivået gjer at skolane i hovudsak må ta ansvar for dette sjølv. I forhold til §2-1 i Forskift til Opplæringslova synest Strand kommune derfor å ha betydelege utfordringar.

Vi har likevel eit klart inntrykk av at skolane har god praksis for læringsarbeidet i skolekvardagen, med utgangspunkt i eit lærarpersonale som blir karakterisert som dyktig, entusiastisk og stabilt. Representantane for lærarane meiner at det i skolane går føre seg mykje godt utviklingsarbeid som ikkje er skriftleggjort.

MØTE MED KOMMUNELEIINGA

Siste delen av tilsynsbesøket var sett av til samtalar med leiinga i kommunen. Tema for samtalan var vald ut etter føregåande dialog med kommunen. Frå Strand kommune deltok desse i samtalan: ordførar Odd William Bøe, rådmann Ina Fjelde, leiar i driftsutvalet Tor Jan Aarstad, oppvekstleiar Edvard Kr. Tungland, leiar for PPT Terje Aukland og hovudtillitsvald for undervisningspersonalet Egil Svensen.

Trekk frå samtalan:

- Ordføraren og rådmannen gjorde greie for planane for ny administrativ og politisk organisering og bakgrunnen for denne. Det blir satsa på ein tonivå-modell med maksimal delegering og direkte linje frå rådmann til leiarane for dei einskilde verksemdene, t.d. skolane. Den nye modellen vil ha 26 resultateiningar. Eigne leiaravtalar mellom rådmann og kvar einskild verksemdleiar skal m.a. avklare krav og forventningar.

Den nye modellen vil i praksis bety stor grad av sjølvstyre for skolane og redusert styring ovanfrå. Både administrativ og politisk leing problematiserte kommunen sitt handlingsrom i forhold til det inder liv i skolen, m.a. innhald/kvalitetsutvikling.

Utdanningsdirektøren understreka at det innanfor gjeldande lover og reglar er gitt eit betydeleg lokalt handlingsrom, og at kommune- og skolenivå saman kan og bør utnytte dette rommet med sikte på å dra både lærarar, foreldre og elevar med i eit breitt utviklingsengasjement. Uavhengig av organisasjonsmodell vil det vere viktig å skape engasjement i alle deler av organisasjonen og medverke til at det heile tida skjer læring og utvikling. Svekking av det skolefaglege engasjementet på kommunenivået kan innebere pulverisering av dette ansvaret. Skoleleiarane er heilt tydeleg sterkt urolege for at så vil skje. I forhold til mål og ambisjonar om kvalitetsutvikling representerer tonivå-modellen i

så måte ei stor utfordring for Strand kommune som skoleeigar. Uansett delegasjon og fristilling står det fast at kommunen sitt overordna ansvar er forankra i leiinga, politisk og administrativt.

- Det blei i samtalanene sett fokus på Strand kommune sin vanskelege økonomiske situasjon. I følgje oversikter i KOSTRA og GSI kjem kommunen svakt ut når det gjeld ressursbruk, i forhold til kommunar det er naturleg å samanlikna med. Ut frå eit slikt utgangspunkt er det etter utdanningsdirektøren sitt syn særleg viktig å ha ein grundig gjennomgang av bruken av ressursane, ikkje minst med tanke på organisering i grenselandet mellom tilpassa opplæring og spesialundervisning. Ved vurdering av sjølvstyre til skolane er det også viktig å vurdere økonomiske gevinstar ved samordning av tiltak på tvers av skolane.
- Kommunen orienterte om planer for utarbeiding av ny skolestrukturplan med prioriteringar over skolar som skal rehabiliterast, byggjast om og ev. utvidast. Jørpeland ungdomskole, Tau ungdomskole og gamle Fjelltun er skolar som vil stå høgt på prioriteringslista.

OPPSUMMERANDE MERKNADER

Utdanningsdirektøren har opplevd tilsynsbesøket i Strand som nyttig og konstruktivt. Dialogen med kommunen, både på kommune- og skolenivå, har vore god. Tilsend grunnlagsmateriale og samtalanene i løpet av besøket har gitt eit interessant grunnlag for å vurdere situasjonen i skolane i Strand, med særskild fokus på skolebasert vurdering og kvalitetsutvikling.

Dialogen med dei ulike samarbeidspartane på skolesektoren gir eit klart inntrykk av at det på alle hald finst entusiasme og iver etter å skape ein god skole. Samarbeidet mellom skolen og heimane synest å vere positivt. Samtidig har vi inntrykk av at det ligg eit uutnytt forbettringspotensiale når det gjeld å utnytte den ressursen som aktive og ansvarleggjorte elevar og foreldre representerer, også i forhold til vurderings- og utviklingsarbeid. Foreldrerepresentantane etterlyste m.a. eit skoleringsopplegg for foreldra for å gjere dei i betre stand til å delta i skoledebatten og bli meir medvitne på oppgåvene til FAU/SU. Vi rår til at kommunen tar desse signala på alvor og legg til rette for slik opplæring.

Strand kommune har framleis betydelege utfordringar når det gjeld å utvikle system og rutinar for skolevurdering på kommune- eller skolenivå. Utdanningsdirektøren vil utfordre kommunen til å prioritere slikt arbeid, med tanke på å få på plass eit meir heilskapleg og skriftleggjort system med rutinar som sikrar kontinuitet og struktur i arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen. Eit slikt system vil kunne sikre større samanheng i skolane sitt arbeid og gi tydelegare signal om stoda og eventuelle behov for endringar. Kommunale system bør likevel ikkje lagast slik at det rokkar ved det lokale mangfaldet og fridommen i den einskilde skolen. Utvikling og endring må vere forankra lokalt på skolenivå.

I samband med planane for omorganisering av kommunen vil utdanningsdirektøren understreke behovet for at kommunenivået prioriterer støtte- og oppfølgingsoppgåver i forhold til skolenivået, ikkje minst for å skape samanheng og heilskap på tvers av skolane og

medverke til kompetanse- og erfaringsspreiing i sektoren. Dei tilsette i skolane er sterkt opptatt av det.

Statens utdanningskontor takkar Strand kommune for eit godt tilrettelagt og konstruktivt kontaktmøte. Vi ønskjer lukke til med vidare arbeid.

Med helsing

Svein Helgesen
utdanningsdirektør

Knut Underbakke